

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1460

Vragen van het lid **Dik-Faber** (ChristenUnie) aan de minister van Economische Zaken over *het bericht dat de winstgevendheid van warmtekrachtkoppelingsinstallaties (WKK) in de glastuinbouw sterk is gedaald* (ingezonden 30 januari 2013).

Antwoord van minister **Kamp** (Economische Zaken) (ontvangen 28 februari 2013).

Vraag 1

Kent u het bericht «Tuinder was jarenlang ook energieboer, maar stort zich nu weer op zijn gewassen»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Wat is uw reactie op de analyse dat de toename van het aantal kolencentrales in Nederland er voor zorgt dat stroomproductie via WKK in de tuinbouw onrendabel wordt? Acht u het wenselijk dat de elektriciteitsproductie door conventionele centrales toeneemt ten koste van de efficiëntere elektriciteitsopwekking via WKK's?

Antwoord 2

Zie mijn antwoord op vraag 3

Vraag 3

Wat vindt u van het feit dat glastuinbouwers grote investeringen hebben gedaan in WKK, maar hun investering nu in de rook van kolencentrales zien opgaan?

Antwoord 3

De elektriciteitsmarkt is een sterk met de omliggende landen geïntegreerde markt; het is een Europese interne markt. De markt voor opwekking van elektriciteit is daarnaast geliberaliseerd. Marktpartijen zijn dus vrij om te investeren in productiecapaciteit. In Nederland is de laatste jaren veel geïnvesteerd in productiecapaciteit waaronder kolencentrales, maar ook

¹ FD, zaterdag 26 januari 2013

gascentrales en duurzame energieproductieinstallaties. In bijvoorbeeld Duitsland is met name veel geïnvesteerd in duurzame energie en is besloten om kernenergie uit te faseren. Alle investeringen, maar ook des-investeringen hebben effect op de partijen die actief zijn op de elektriciteitsmarkt, waaronder de WKK-producenten in de glastuinbouwsector. Het artikel in het Financieel Dagblad haalt ook andere factoren aan die er de oorzaak van zijn dat gascentrales en ook WKK installaties het op dit moment moeilijk hebben. Andere factoren voor de verslechterde concurrentiepositie zijn: de teruggelopen vraag naar elektriciteit door de economische situatie, hetgeen zorgt voor overcapaciteit. Producenten laten in dit verband duurdere opwekkingseenheden vaak tijdelijk niet produceren. Tevens zorgen bijvoorbeeld de hoge gasprijzen, de relatief lage kolen- en CO₂-prijzen voor een verslechtering van de concurrentiepositie van gasgestookte elektriciteitsproductie. Welke centrales elektriciteit produceren is een marktuitkomst op de geliberaliseerde markt. Indien investeringen (tijdelijk) niet kunnen worden terugverdiend, dan is dit in beginsel een ondernemersrisico waarmee investeerders dienen rekening te houden.

Vraag 4

Welke gevolgen heeft de afname van WKK-stroom ten opzichte van kolenstroom voor de reductie van CO₂-uitstoot? Welk effect heeft het niet functioneren van het emissiehandelsysteem (ETS) op het rendement van WKK in de tuinbouw?

Antwoord 4

WKK in de glastuinbouw heeft minder CO₂-emissie per kWh dan kolenstroom, echter WKK in de glastuinbouw valt meestal niet onder ETS. Het gevolg van een verplaatsing van elektriciteitsproductie van WKK-tuinbouw naar grote kolencentrales zal ertoe leiden dat meer elektriciteitsproductie plaatsvindt onder het ETS-regime. Dit heeft tot gevolg dat er per sado minder CO₂-emissie plaatsvindt omdat er enerzijds minder CO₂-emissie plaatsvindt in de niet-ETS-sectoren en anderzijds een gelijke hoeveelheid CO₂-emissie binnen ETS, aangezien het ETS een absoluut plafond kent.

Vraag 5

Bent u van mening dat de elektriciteitsmarkt flexibel vermogen ter aanvulling op windenergie en zon-PV op juiste wijze waardeert? Zo niet, welke verbeteringen zijn nodig om de elektriciteitsmarkt gereed te maken voor de elektriciteitsvoorziening van de toekomst?

Antwoord 5

Flexibiliteit wordt steeds belangrijker in een energievoorziening die steeds meer gebruikmaakt van wind- en zonne-energie. Om in de balanshandhaving te kunnen blijven voorzien zullen in dat licht flexibele centrales die snel op en af kunnen schakelen een steeds waardevollere positie krijgen voor allereerst programmaverantwoordelijke partijen en, indien relevant, ook de beheerder van het landelijk transportnet voor de balanshandhaving. Het marktmodel is in ontwikkeling om tegemoet te komen aan de behoeften nu en in de toekomst, daarbij wordt nadrukkelijk gestreefd naar de ontwikkeling van de (ook grensoverschrijdende) binnen-de-dag-markten en balanceringsmarkten om flexibiliteit, waaronder ook vraagrespons, de juiste waarde te kunnen laten geven door marktpartijen.

Vraag 6

Bent u op de hoogte van het onderzoek in het Verenigd Koninkrijk naar mogelijke manipulatie van de gasprijzen voor Noordwest-Europa? Bent u het eens met de signalen dat de gasprijzen in relatie tot de kolenprijzen een belangrijke oorzaak is van het stilvallen van gascentrales en WKK's? Deelt u de opvatting dat een eerlijke marktprijs van aardgas juist nu cruciaal is en daarom de werking van de gasmarkt de grootst mogelijke aandacht verdient? Zo ja, welke actie onderneemt u?

Antwoord 6

Ik heb kennisgenomen van berichten in de media en het onderzoek in het Verenigd Koninkrijk naar mogelijke manipulatie van gasprijzen. Zoals ik ook in mijn antwoord op vraag 2 en 3 heb aangegeven is het huidige verschil tussen

de gasprijs en de kolenprijs, in combinatie met de CO₂-prijs, een factor die zorgt voor een verslechtering van de concurrentiepositie van gascentrales en WKK's. Een eerlijke marktprijs en transparantie en integriteit op de energiemarkten is inderdaad van groot belang. In dat licht is voortvarende uitvoering van de verordening betreffende de integriteit en transparantie van de groothandelsmarkt (REMIT) wenselijk, het wetsvoorstel daarvoor is reeds ingediend bij uw Kamer.

Vraag 7

Wat is het effect van het wegvallen van de EIA-regeling (Energie-investeringsaftrek) voor WKK in de glastuinbouw op de verslechterde marktpositie?

Antwoord 7

De Energie-investeringsaftrek is een regeling voor investeringen. In die zin heeft deze regeling geen invloed op bestaande WKK en de marktpositie daarvan.

Vraag 8

Bent u bereid oplossingen aan te dragen voor het verbeteren van de marktpositie van WKK, bijvoorbeeld door het zwaarder belasten van kolenstroom?

Antwoord 8

Het energie- en klimaatbeleid is gericht op generieke stimulering van schone en efficiënte productie, waarbij zoveel mogelijk de technologiekeuze bij marktpartijen wordt gelaten. Daarin past niet dat de overheid kiest voor WKK en daarvan de marktpositie gaat verbeteren ten opzichte van andere technologieën.